

Hví tú skalt siga »nei« til Eilersa uppskot

Lgbt fyrr var ikki ein ellibiti av moralskt forvirraðum spíssborgarum, ið umskyldaðu seg og lótu Gud og hvønn mann fáa eina krystallklára fatan av sær sum nøkur ynkelig subjekt ikki før fyri at hugsa og taka seg sjálvi í álvara.

Til tað er hetta at siga, Sonja: staturin er ikki ein fucking terapeutur!

Agga Niclasen

meinung@meyl.fo

Um eg spurdi Rasmus, um Rasmus og hon vóru gift, og hon svaraði “ja”, tá hevði eg sjálvsagt ikki komið við hesum eftirfylgjandi

spurningi – og ikki sørt avhoyrandi einum av slagnum: “Á so, super, men hvar, Rasmina, hvar vóru tit gift?”

Og tí er tað óerligt, eins og so nógv við Lgbt er óerligt, at hevda, at hetta ikki handlar um, ja, tað er so tað, hvat noyagtiga!... veruligt hjúnaband?

Eitt hjúnaband er eitt hjúnaband. Hetta ljóðar líka so hópisleyst og fordóms-upplestrarsligt sum at siga “lat børn vera børn”. Men tú kanst so ikki hava tvey hjúnabond: eitt borgarligt og eitt kirkjuligt. Trøllvaksnar konur runt umkringi í Føroyum ídag proklamera ikki fyri hvørjum øðrum: “Maðurin og eg hava verið borgarliga gift í næstan tjúgu ár, uff-puff sum tíðin flýgur avstað”.

Orðað ørðvisi: hetta er eitt feitt, tí tað er tað sama. Eitt hjúnaband. Ikki hjúnaband 1 og hjúnaband 2. Bara hjúnaband. Ikki Felagi 1 og Felagi 2. Bara maður og kona.

Hjúnabandið handlar ikki um javnrættindi. Ella, tað handlar so í øllum førum líka lítið um javnrættindi sum islam um frið og frælsi.

“Rættindi” er um móguleikan at rinda skatt og, seinnameiri, gera sær dælt av teim hentleikum, skatturin gevur tær. Rættindi er, at myrk fólk, pink-littir katolikkar og tey stinkandi ríku sleppa at sita somu meðni í sama bussi. Hetta eru rættindi.

Eisini er tað ein rættur, tað, at tú sleppur at liva og liva saman, sum tær lystir. Eingin avmarking. Eingin kemur eftir tær ella pískar teg. Alt hetta er í lagi hjá okkum, eisini samkyndum, og behovið fyri bæssaskápinum gerst minni og minni. Gamaní, nøkur rættindi mangla enn, solum móguleikin at arva hvønnannan. Og soleiðis kunnu vit taka listan fram, gjøgn-umganga hann og krossa av og finna loysnir uppá øll hesi enn ikki-eksisterandi rættindi.

So hví hjúnabandið; hví fer bæssaelitan eftir tí; hví eftir nøkrum, sum sjálvsagt ikki hevur nakað við samkynd at gera – uttan so, at tú sum samkyndur ynskir at giftast einum

av hinum kyninum, hvat sjálvsagt er ein móguleiki, men dekan falskt. Hví, tá øll sonevnd rættindi, nøkur meiri ørandi enn onnur, eisini ættleiðing, kann skaffast samkyndum?

Her er tað, tú hevur skrásett parlag. Her hevur tú loysnina. Tað kann útvega samkyndum øll tey rættindi, hjúnabandið útvegar. Og eru nøkur (relevant) rættindi í hjúnabandspakkanum, ið ikki eru í skrásett parlag-pakkanum, iðan, tá er eingin fólkærðislig forðing fyri at hyggja at hesum.

Har tað er politiskur vilji, har er alt móguligt. Tað plagar Høgni Hoydal so at siga, hvat øllum øðrum viðurskiftum umræður. Hansara mest brúkt vending, faktiskt... tá tað kemur til mál, hann sjálvur vil hava ígjøgnum: frælsi fyri føroyingum í mun til útheimin, men formyndari fyri føroyingum í mun til sitt egna land og stýri.

Men, sært tú, Lgbt-ráðið hevur í síni avlagadu atgongu til demokrati als ongan áhuga í hesum samfelagsliga grundhugtaki; tað hevur als ongan áhuga í, at tað er í holt við at slætta niður tann mest týðandi samfelagsberan seinastu nógvu öldirnar samtiðis við, at tað so besettarasligt skítur á, hvat tað ger við tey túsundtals av føroyingum, ið eru giftir, hvussu teirra samleiki, sum er so samanflættaður við tað, at vera giftur, verður ávirkaður. Hvussu tey, fyri einaferð skyld, og ikki tit, Lgbt, hava tað!

Og tí er tað, at hevði militanta kravið hjá samkyndum, har tað bráðliga skal vera legalt at bróta inn í hjúnabandið, trúliga snúð seg um javnrættindi, men so hevði ikki verið neyðugt at gjørt seg inn á eina institutión, har tey snøgt sagt ikki hoyra heima. Eg veit, modernaðar og relativistiskar tíðir líkasum krevja av okkum at vera inkluderandi og móttakandi, ikki frástoytandi, og tí ljóða vendingar sum “ikki hoyra heima” ikki so væl. Men hetta er ikki tí, at vit eru vordin býttari, men bara so ólucksálaga dúnut og ryggleys, moralskt forvirrað og útholað við tí fylgju, at øll virði og venjur alt gerst alt meiri meiningsleyst.

Annika Olsen, um nakar, eigur at vita hetta. Men nú er tíðin komin, Annika, at tæna og geva tínun veljarum aftur.

Tá fyrst konfronterað við skrásettum parlagi, hesum heimilaða substitutti fyri hjúnaband, “tit, vælsignaða Lgbt, um tað er javn-

rættindi, tit eru so øgiliga upphongd um, tá lat okkum tosa um hesi, sýna góðan vilja og tvívegis tolsemi; hví, tá heilt óneyðugt, avtaka hjúnabandið bert tí tað skal, ja, partú vera pláss fyri tykkum júst her, tá tað sambært definitioni ikki kann vera tað, tí annars er tað ikki tað”, ja, tá er samkynjuelitan barasta ikki áhugað. Eingin hoyring. Eingin kjansur. Eingin toleransa. Eingin sympati. Tað skal bara ígjøgnum, Come What May.

Eilersa elita er barasta ikki áhugað í at toga alt tað, ið kanska mátti havt javnrættindisliga meining, burturúr hjúnabandinum. Eru nøkur rættindi í hjúnabandinum, sum skrásett parlag ikki rúmar, tá komið við hesum, og so finna vit útav tí – flestallir politikarir og fólk ið annars hevði verið við uppá tað. Eisini hasi á tingi, ið helst enn ætla sær at leggja seg á knæ fyri Eilersa uppskoti.

Tit fáa alt, Lgbt Føroyar, bara ikki kjansin at fokka upp hjúnabandið – antin bara fyri at fokka tað, hava tað, sum hini hava, kalla tað barnagarðs-eftirladenskabur, ella tí, at tit hava ein deprimerandi tørv á at hava tað, blíva gift, bara so tit kunnu “føla” tykkum sum hini, sum tey borgarligu, føla tykkum bara so aksepteraði og “hoyl”.

Ella bara fyri at sorla samleikan hjá túsundtals kristnum ella ikki-kristnum, ið heiljartað identifisera seg við tað, at vera giftur. Ongantið betur, er hugsanin. Spyr bara Høgna unga, Unga Tjóðveldi. Men nei. Eingin interessa. Brúðleyp ella einki, er ótoleranti ágangs-boðskapurin.

Hetta hevði annars merkt, at tingfólk sóu til at skaffa samkyndum skrásett parlag, eisini systkjum, sum hava búð saman leingi og ynskja síni arvaviðurskifti í lagi. Og um hetta veruliga krevur yvirtøku, so fremja vit yvirtøkuna, nakað so tjóðveldisligt sum tað!; ella er tað veruliga so galið, at skrásett parlag bara er ov nógv, ov strævið, ov trupult, ov tekniskt, tá eru aðrir móguleikar ímidlartíð, fínir og væl medgjøriligir, so at bæði samkynd og eldri systkin í sama húsi kunnu arva hvønnannan og njóta rættindi við teim ynskiligum hentleikum, kalla tað javnrættindi, hesi siga seg vilja hava, og sjálvsagt eisini skulu hava. Hetta er væl tað, onglendingar kalla “Call Someone’s Bluff”.

Ella er tað bara tit, tykkara softies, at alt annað enn hjúnaband er ov óromantiskt – og, sum sagt, so

sleppa vit eiheldur at hála essensin út úr “teim kristnu” og nerta tey, har tað pínir mest? Ivaleyst eisini tað. Hetta eru motivini, Annika og tit í Javnaðinum, ið vónandi fara at manna tykkum upp.

Ikki tí, fyri tað, at tænastru eksi-ster, merkir tað ikki, at øll altíð skulu hava atgongd til hesar. Hetta er jú stjórn málafrøði fyri innskúl-lingina, logikkur fyri... javnaðarfólk. Til dømis hevði tað verið eitt sindur býtt, um ikki-fátøk fingur fátækrahjál, fingur forsorgarhjálp. Vit áseta nøkur kriterii. Vit diskriminera. Vit gera mun alla somlu tíðina. Og soleiðis er hjúnabandið bert tað, eitt hjúnaband, solongi sum og tí at tað er millum mann og konu.

Altso, øll sleppa at giftast... solongi sum talan er um tvey av ymiskum kyni. (Og ikki bert “føla” seg sum kvinna, tá tú biologiskt, søguliga og kulturelt ert ein maður.) Og júst diskrimineringin, ella treytin um tvey av ymiskum kyni, ger tað so spesielt – so spesielt, opinbart, at sjálvst samkynd vilja sleppa tað sama sum hini. Minni ikki sørt um tíðina í Tjaldurstovu í barnagarðinum hjá Nonnunum, har um onkur hevði okkurt, so mátti tú hava tað sama. So sera... infantilt – men tá ókey.

Motivini. Hví er tað, at Lgbt vil giftast? Er tað fyri at destruera hjúnabandið innanífrá, har samfelagsbegávaða Lgbt-rørslan í Englandi fyrr bara ynskti hjúnabandið langt burtur frá sær, helst oyðilagt, men tá avtikið av teimum, ið eiga tað og tey, tað er fyri, “eitt fongsul, sum má knúast”?

Ella er tað tí, at elitusamkynd, hasi, ið halda seg umboða øll samkynd í Føroyum, eru so flunkandi og mannminkandi nógv í uppisetri við sjálvsáliti og uppfinnsemi, at teimum tørvar statsliga aksept? Eg trúgvi meiri tað seinna.

Tey siga tað sjálvi, og sjálvsálitið er nú deflaterað so eksplosívt, at Lgbt, stuðlað av herðaklappandi “vit eru so modernað”-herinum, reint faktiskt hevur brúk fyri teim ráðandi, tí almenna samfelagnum, enntá eini fúlt heteroseksuellari institutión, til tess at “føla seg heil”, at “føla seg komplett”, at “føla seg ókey”. “Aksepteraðan”.

Sonja Jógvansdóttir, chief-uppskotsstillari av hjúnabandsavtøkuni, segði tað so avdúkandi á tingsins røðarapalli, har hon legði fyri við teim sálarveiku, síðani menn-ingartarnaðu, bara fyri at slutta av og enda flagellant-ketuna við... teim

samkyndu – tú veitst, fyri “líkasum at lýsa” hvussu føroyingurin fer við sær sjálvum. Alt gott um tey ófullføru og brekaðu, men ikki eiti á samanbering.

Til tað er hetta at siga, Sonja: staturin er ikki ein fucking terapeutur! Tað er ikki statsins, ikki ting-sins uppgáva at síggja til, at fólk, eiheldur sympati-krevjandi minnilutar, fara at verða lukkulig. Í alraringasta føri er tað ein almenn uppgáva at royna, tó uttan ov ógvusliga uppílegging, at landsins borgarar ikki verða alt ov ólukkuligir.

Aðramáta bara syrgja fyri lóg og landaskili. Og her eru vit so aftur inni á rættindum. At síggja til, at sjálvst hasi, ið ikki tíma annað enn at hyggja at pornofilmum og United dagin langan, kunnu fá eitt akkurát sámiligt lív. Síggja til, at landsins lógir, tær grundaðar á frælsi hins einstaka og felagsskapum, eisini kirkjunnar, Høgni Hoydal, verða verandi varðveittar, eisini um nøkur individ bráðdliga halda seg vera so forbið meiri klók enn undanfarin ættarlið og umdefinera eina institutión, ið helst skuldi sloppið at livað fyri nossaleysum Lgbt’arum.

Henda tráan hjá samkyndum at sleppa inn allastaðni og onkustaðni, har tað ikki ber til... men hvat er hetta fyri nakað? Hvat heitasta gera tit við tykkum sjálvi? Tykkara undanmenn, tykkara hetjur, ella burdu verið tað!, sum vunnu veruligar bardagar, avkriminaliseringin og rættin at liva saman og, fylgjandi, arva hvønnannan og allir aðrir borgarligir fidusir, skaffaðu teir tykkum. Civil Partnership at navni. Skrásett parlag. Ikki móguleikan, for smelti, at fara í song við kirkjuna, við hjúnabandið. Við fíggindan.

Hesi vóru fólk, einstaklingar við sjálvstøðugum tankavirksemi, sum ikki umskyldaðu seg og lótu Gud og hvønn mann fáa eina krystallklára fatan av tykkum sum nøkur ynkelig subjekt ikki før fyri at hugsa og taka tykkum sjálvi í álvara. Fuck tað, hugsaðu hesi, veruligir menn og kvinnur, pillfull av sjálvsáliti og uppfinnsemi og liberalum prinsippum!

Hesi umskyldaðu seg ikki fyri sín eksistens – eins og tit: “Jú-men, altso, vit kunnu ikki gera fyri tað, simpulten ikki, vit eru bara so born this way”. Huff, hvar blivu tit av, hví endaðu tit so?

Hvat bleiv av “We’re Here, we’re Queer”? Hví hesin tærnakreppukendi tvingilsstanki at bedára fyri